

Disiplin ve Ceza Soruşturmaları

Prof. Dr. Bünyamin ŞAHİN

Disiplin Soruşturmaları

Kanun GemiŒi

- Resmi Gazete Tarihi: 21.08.1982 Resmi Gazete Sayısı: 17789
- Yükseköğretim kurumları yönetici, ğretim elemanı ve memurları disiplin yönetmeliği
- Anayasa Mahkemesi 14 Ocak 2015 tarihli ve 2015/6 sayılı kararıyla iptal
- Dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verdi.
- 6764 sayılı Kanun TBMM'de kabul edildi ve 10/12/2016 tarihi itibarıyla da Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Yeni Hükümler

- Yeni kanuna göre Üniversite çalışanlarına yapılacak disiplin soruşturmaları
- 2547 sayılı kanununun 53. maddesinde tanımlanmakla beraber
- 657 sayılı devlet memurları kanununun 125 maddesinde tanımlanan hükümler de disiplin soruşturması hükümlerine eklendi.
- Ayrıca, ceza soruşturmalarının nasıl yapılacağı hususu düzenlendi.

Yeni Hükümler

- Devlet ve vakıf yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanları, memur ve diğer personeline uygulanabilecek disiplin cezaları;
- Uyarma,
- Kınama,
- Aylıktan veya ücretten kesme,
- Kademe ilerlemesinin durdurulması veya birden fazla ücretten kesme,
- Üniversite öğretim mesleğinden çıkarma ve kamu görevinden çıkarma cezası olarak belirlenmiştir.

Yeni Hükümler

- Yayınlarında hasta haklarına riayet etmemek,
- İnsanlarla ilgili biyomedikal araştırmalarda veya diğer klinik araştırmalarda ilgili mevzuat hükümlerine aykırı davranmak,
- İncelemek üzere görevlendirildiği bir eserde yer alan bilgileri eser sahibinin açık izni olmaksızın yayımlanmadan önce başkalarıyla paylaşmak,
- Bilimsel bir çalışma kapsamında yapılan anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların açık rızasını almadan ya da araştırma bir kurumda yapılacaksa ayrıca kurumun iznini almadan elde edilen verileri yayımlamak,

Yeni Hükümler

- Araştırma ve deneylerde, çalışmalara başlamadan önce alınması gereken izinleri yetkili birimlerden yazılı olarak almamak,
- Araştırma ve deneylerde mevzuatın veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin ilgili araştırma ve deneylere dair hükümlerine aykırı çalışmalarda bulunmak,
- Araştırmacılar veya yetkililerce, yapılan bilimsel araştırma ile ilgili olarak muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirme ve uyarma yükümlülüğüne uymamak fiilleri
- **KINAMA** cezası verilmesi gerektiren durumlar olarak mevzuata ilk defa girmiştir.

Yeni Hükümler

- Yükseköğretim kurumları içinde siyasi parti faaliyetinde bulunmak veya siyasi parti propagandası yapmak" fiili daha önce "KADEME İLERLEMESİNİN DURDURULMASI" cezasına karşılık gelirken, yeni düzenlemede bu fiilin karşılığı "KINAMA" cezası olarak düşürülmüştür.
- "Araştırma ve deneylerde, hayvanlara ve ekolojik dengeye zarar vermek" fiilini işleyenlere "AYLIKTAN KESME" disiplin cezası verilmesi yasada yer alan yeni hükümlerdendir.

Yeni Hükümler

- Mükerrer yayınlarını akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak,
- Bir araştırmanın sonuçlarını, araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde ve uygun olmayan biçimde parçalara ayırıp birden fazla sayıda yayımlayarak bu yayınları akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak,

Yeni Hükümler

- Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dahil etmek veya olan kişileri dahil etmemek, yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmek, aktif katkısı olanların isimlerini sonraki baskılarda eserden çıkartmak, aktif katkısı olmadığı halde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dahil ettirmek gibi bilimsel araştırma ve yayın etiğine uygun olmayan davranışları işleyenlere
- AYLIKTAN KESME disiplin cezası verilmesi öngörülmüştür.

Yeni Hükümler

- Akademik camiada "İNTİHAL" olarak nitelendirilen eylemin karşılığı, "ÜNİVERSİTE ÖĞRETİM MESLEĞİNDEN ÇIKARMA" olarak belirlenmiştir.
- Bu cezayı alanlar üniversitelerde akademisyen olarak bir daha görev alamayacaklar.

Yeni Hükümler

- Aylıktan veya ücretten kesme cezası alanların
- Üç yıl, kademe ilerlemesinin durdurulması veya birden fazla ücretten kesme cezası alanların
- Beş yıl boyunca rektör, dekan, enstitü müdürü, yüksekokul müdürü, meslek yüksekokulu müdürü, bölüm başkanı, anabilim dalı başkanı, anasanat dalı başkanı, bilim dalı başkanı, sanat dalı başkanı, daire başkanı dengi ve üstü kadrolara atanmamalarına yönelik yasal düzenleme yapılmıştır.

Disiplin soruşturması

- Disiplin cezası verilmesini gerektiren bir fiilin işlendiğini öğrenen disiplin amiri yazılı olarak disiplin soruşturması başlatır.
- Bilimsel araştırma ve yayın etiğine ilişkin disiplin cezası verilmesini gerektiren fiiller açısından soruşturma başlatılmadan önce bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarınca inceleme yapılması zorunludur.
- Disiplin amiri soruşturmayı kendisi yapabileceği gibi soruşturmayı yapmak üzere birim içerisinden soruşturmacı veya komisyon görevlendirebilir. Ancak zorunlu hallerde rektörlük aracılığıyla diğer birimlerden soruşturmacı talep edilebilir.
- Soruşturmacının görev ve unvanı, soruşturulanın görev ve unvanının üstünde veya onunla aynı düzeyde olmalıdır.

Soruşturmacı

- Soruşturmacı, disiplin soruşturmasıyla ilgili bilgi ve belgeleri toplama, ifade alma, tanık dinleme, bilirkişiye başvurma, keşif yapma, inceleme yapma ve ilgili makamlarla yazışma yetkisini haizdir.
- Soruşturmacının, görevlendirme kapsamında talep ettiği bilgi ve belgeler gecikmeksizin kendisine verilir.
- Soruşturma, görevlendirme yazısının tebliğ tarihinden itibaren iki ay içinde tamamlanır. Soruşturma bu süre içinde tamamlanamaz ise soruşturmacı gerekçeli olarak ek süre talep edebilir, disiplin amiri gerekçeyi değerlendirerek ve zamanaşımı sürelerini dikkate alarak karar verir.

Savunma hakkı

- Soruşturulana, iddialar hakkında savunma imkanı tanınmadan disiplin cezası verilemez. Soruşturmayı yapanın yedi günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen tarihte geçerli bir mazereti olmaksızın savunmasını yapmayan, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.
- Savunmaya davet yazısında hakkında disiplin soruşturması açılan fiilin neden ibaret bulunduğu, savunmasını belirtilen sürede yapmadığı takdirde savunmasından vazgeçmiş sayılacağı bildirilir.

Zamanaşımı

- Disiplin cezası verilmesini gerektiren fiil ve hallerin işlendiğinin öğrenildiği tarihten itibaren;
- a) Uyarma, kınama, aylıktan veya ücretten kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması veya birden fazla ücretten kesme cezalarında bir ay içinde,
- b) Üniversite öğretim mesleğinden çıkarma ve kamu görevinden çıkarma cezasında altı ay içinde,
- disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin soruşturması açılmaz.
- Disiplin cezası verilmesini gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren iki yıl, üniversite öğretim mesleğinden çıkarma cezasını gerektiren fiil açısından altı yıl geçmiş ise disiplin cezası verilemez.
- Bilimsel bir eserin akademik atama ve terfilerde kullanılması ya da kısmen veya tamamen yeniden yayımlanması halinde ikinci fıkrada belirtilen zamanaşımı süreleri yeniden işlemeye başlar.

Disiplin cezası verme yetkisi

- **Disiplin cezası vermeye yetkili amir ve kurullar şunlardır:**
- a) Uyarma ve kınama cezaları sıralı disiplin amirleri tarafından, rektörler ve bağımsız vakıf meslek yüksekokulu müdürleri hakkında Yükseköğretim Kurulu Başkanı tarafından verilir.
- b) Aylıktan veya ücretten kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması veya birden fazla ücretten kesme cezaları kişinin görevli olduğu birimdeki disiplin kurulu kararı ile verilir.
- c) Üniversite öğretim mesleğinden çıkarma ve kamu görevinden çıkarma cezaları atamaya yetkili amirin teklifi üzerine Yüksek Disiplin Kurulu kararıyla verilir.

- Disiplin cezası vermeye yetkili makamlar, soruşturmada eksiklik olduğunun tespiti halinde eksikliklerin giderilmesi amacıyla dosyayı iade edebilir, soruşturmacı tarafından önerilen disiplin cezasını aynen verebilir, hafifletebilir veya reddedebilir.
- Teklif edilen cezanın reddedilmesi halinde ilgili disiplin amiri ya da kurulu tarafından ret gerekçesine uygun olarak en geç üç ay içerisinde yeni işlem tesis edilebilir.

Disiplin kurullarının teşekkülü

- Üniversite bağılı birimlerinin yönetim kurulları aynı zamanda disiplin kurulu olarak görev yapar.
- Bu birimlerin disiplin kurullarında dekan veya müdür yer alamaz.
- Bu durumda ilgili disiplin kuruluna kurul üyelerinden en yüksek unvanlı öğretim üyesi, en yüksek unvanlı öğretim üyesinin birden fazla olması halinde en kıdemli üye, öğretim üyesi bulunmaması halinde en kıdemli öğretim görevlisi başkanlık eder.

İtiraz

- Disiplin cezalarına itiraz edilebilecek amir ve kurullar şunlardır:
- a) Uyarma ve kınama cezalarına karşı itiraz ilgilinin görevli olduğu birimin disiplin kuruluna, dekanlar için üniversite disiplin kuruluna, rektörler ve bağımsız vakıf meslek yüksekokulu müdürleri için Yüksek Disiplin Kuruluna yapılabilir.
- b) Aylıktan veya ücretten kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması veya birden fazla ücretten kesme cezasına karşı itiraz ilgilinin görevli olduğu üniversite disiplin kuruluna, yükseköğretim üst kuruluşlarında görev yapan personel için Yüksek Disiplin Kuruluna yapılabilir.
- İtiraz süresi, cezanın tebliğ tarihinden itibaren yedi gündür.
- İtiraz mercileri, itiraz tarihinden itibaren altmış gün içinde karar verir.

Özlük dosyasında saklama

- Disiplin cezaları ilgililerin özlük dosyalarında saklanır.
- Uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından itibaren beş yıl, aylıktan veya ücretten kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması veya birden fazla ücretten kesme cezalarının uygulanmasından itibaren on yıl sonra atamaya yetkili amire başvurularak verilmiş olan cezaların özlük dosyasından silinmesi talep edilebilir. İlgilinin, bu süreler içerisindeki davranışları, isteğini haklı kılabilecek nitelikte görülürse, talep yerine getirilir.

Soruşturmacı

- Disiplin amiri soruşturmayı kendisi yapabileceği gibi soruşturmayı yapmak üzere birim içerisinde soruşturmacı veya komisyon görevlendirebilir. Ancak zorunlu hallerde rektörlük aracılığıyla diğer birimlerden soruşturmacı talep edilebilir.
- Soruşturmacının görev ve unvanı, soruşturulanın görev ve unvanının üstünde veya onunla aynı düzeyde olmalıdır.
- Yani: Öğretim üyelerinde soruşturmacı bir öğretim üyesi olmalıdır.
- Gizlilik ilkesine göre soruşturma yürütülmelidir.

Soruşturmacı

- Soruşturulana gönderilen yazılarda isnat edilen suç açıkça ve belgeleri ile birlikte gönderilmelidir.
- Talep edilmesi durumunda savunma için ek süre verilmelidir.
- Soruşturma 60 gün içerisinde tamamlanmalıdır.
- İhtiyaç halinde gerekçe bildirilerek ek süre istenilir.
- Süreç içerisinde hukuk müşavirliği ile iletişim kurulur ve doğru işlem tesisi temin edilir.

Disiplin soruşturmasından kaçınılması

- Tabi olunan mevzuat iyi bilinmelidir.
- Ast ve üst ilişkilerindeki sorumluluklar bilinmelidir.
- 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu
- DEVLET MEMURLARININ GÖREV VE SORUMLULUKLARI:
- Madde 11 - Devlet memurları kanun, tüzük ve yönetmeliklerde belirtilen esaslara uymakla ve amirler tarafından verilen görevleri yerine getirmekle yükümlü ve görevlerinin iyi ve doğru yürütülmesinden amirlerine karşı sorumludurlar.

Disiplin soruşturmasından kaçınılması

- Devam....
- Devlet memuru amirinden aldığı emri, Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Amir emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilirse, memur bu emri yapmağa mecburdur.
- Ancak emrin yerine getirilmesinden doğacak sorumluluk emri verene aittir.
- Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz.
- Acele hallerde kamu düzeninin ve kamu güvenliğinin korunması için kanunla gösterilen istisnalar saklıdır.

Disiplin soruşturmasından kaçınılması

- İyi iletişim kurarak sorunu çözmek
- Amirleri ile iletişime geçerek soruşturma olmadan sorunu çözmek
- Diğer şahıslar hakkında şikayet yapılmadan önce disiplin amiri ile konuyu görüşmek
- Disiplin amirinin soruşturmaya gerek kalmadan sorunu çözecek inisiyatif alması.

Ceza Soruşturmaları

Ceza soruşturması usulü

- Yükseköğretim üst kuruluşları başkan ve üyeleri ile yükseköğretim kurumları yöneticilerinin, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanlarının ve bu kuruluş ve kurumların 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlarının görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar hakkında yetkili makamlarca inceleme başlatılabilir, inceleme sonucunda soruşturma açılmasına karar verilmesi ya da doğrudan soruşturma başlatılması halinde aşağıdaki hükümler uygulanır

İlk soruşturma

- Öğretim elemanlarından soruşturmacı tayin edilmesi halinde, bunların, hakkında soruşturma yapılacak öğretim elemanının akademik unvanına veya daha üst akademik unvana sahip olmaları şarttır.

Son soruşturmanın açılıp açılmamasına

- Öğretim elemanları, fakülte, enstitü ve yüksekokul sekreterleri hakkında üniversite yönetim kurulu üyeleri arasından oluşturulacak üç kişilik kurul karar verir.
- Yükseköğretim Kurulu ve Yükseköğretim Denetleme Kurulu Başkan ve üyeleri hakkında Danıştayın 2 nci Dairesinde verilen lüzum-u muhakeme kararına itiraz ile men-i muhakeme kararlarının kendiliğinden incelenmesi Danıştayın İdari İşler Kuruluna aittir. Diğer kurullarca verilen lüzum-u muhakeme kararına ilgililerce yapılacak itiraz ile men-i muhakeme kararları kendiliğinden Danıştay 2 nci Dairesince incelenerek karara bağlanır.

Soruşturmacı

- öğretim elemanının akademik unvanına veya daha üst akademik unvana sahip akademisyen
- Görev ve sorumluluktur.
- Usulüne uygun olarak yapılmalıdır.
- Tarafsız ve objektif değerlendirme yapılmalıdır.
- Deliller iyi toplanmalıdır.
- Gerekirse bilirkişi incelemesi talep edilmelidir.
- Hukuk müşavirliği ile irtibat halinde tamamlanmalıdır.

Ceza soruşturmasından kaçınma

- İyi iletişim kurularak hasta şikayetlerinin önüne geçilmelidir.
- Şikayet durumunda amir ve öğretim üyesi görüştürülerek sorun o aşamada ortadan kaldırılmalıdır.
- Tıbbi işlem öncesinde ve sonrasında yeterince zaman ayırarak olumlu bilgilendirme yapılmalıdır.
- Riskli gruplara dikkat
- Engelliler
- Özellikle hükümlüler gibi dezavantajlı gruplar

Teşekkürler